

**แนวทางการบริหารงานระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา
กลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1**
GUIDELINES FOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION ADMINISTRATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN
NIKHOM PHATTHANA DISTRICT UNDER THE RAYONG PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

ชนัชชา ศักดิ์ทอง¹, เบญจวรรณ ศรีมารุต²
วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
Chanatcha Saktong¹, Benjawan Srimarut²
College of Teacher Education, Phranakhon Rajabhat University
Corresponding Author E-mail: nu_soum@hotmail.com¹, Kben404@hotmail.com²

(Received : February 12, 2026; Edit : February 23, 2026; accepted : February 26, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) ศึกษาแนวทางการบริหารงานระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) การวิจัยเชิงปริมาณใช้ประชากรทั้งหมด ได้แก่ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียนที่จัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 39 คน จาก 11 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณและทรัพยากร และด้านงานทั่วไป มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .81 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คนประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ และศึกษานิเทศก์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านวิชาการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ขณะที่ด้านงานทั่วไปมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สะท้อนจุดเด่นด้านภาวะผู้นำทางวิชาการและจุดที่ควรพัฒนาด้านระบบสนับสนุนและงานธุรการในบริบทอำเภอนิคมพัฒนา และ 2) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกสามารถสังเคราะห์แนวทางการบริหารงานระดับปฐมวัยเป็น 3 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ (1) การพัฒนาระบบวิชาการเชิงรุก โดยผู้บริหารทำหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการ นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง และใช้ข้อมูลพัฒนาการเด็กในการปรับปรุงหลักสูตรและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (2) การเสริมสร้างศักยภาพครูผ่านการนิเทศเชิงพัฒนาและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และ (3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อพัฒนาระบบสนับสนุนเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้านและยั่งยืน

คำสำคัญ: การบริหารงานระดับปฐมวัย, ผู้บริหารสถานศึกษา, การศึกษาปฐมวัย, แนวทางการบริหาร.

Abstract

This study aimed to: (1) investigate the level of early childhood education administration of school administrators, and (2) examine administrative guidelines for early childhood education in Nikhom Phatthana District under Rayong Primary Educational Service Area Office 1. This study employed a mixed methods research design. The quantitative population consisted of all 39 early childhood teachers from 11 schools providing early childhood education. Data were collected using a questionnaire covering four aspects: academic administration, personnel administration, budget and resource administration, and general administration. The reliability coefficient of the instrument was .81. Data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation. Qualitative data were obtained through semi-structured interviews with five key informants selected by purposive sampling and analyzed using content analysis. Qualitative findings were used to support and explain the quantitative results.

The findings showed that the overall level of early childhood education administration was high, with academic administration ranking highest, followed by personnel administration, general administration, and budget and resource administration. The administrative guidelines synthesized from qualitative findings comprised three key themes: (1) proactive academic leadership, emphasizing instructional supervision, continuous monitoring, and the use of child development data to improve curriculum and learning experiences; (2) teacher capacity building through developmental supervision and professional learning communities; and (3) the establishment of collaborative networks with parents, communities, and local agencies to strengthen support systems for holistic and sustainable early childhood development.

Keywords: early childhood education administration, school administrators, early childhood education, administrative guidelines

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาเด็กในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยเฉพาะในช่วงวัยที่เด็กมีพัฒนาการรวดเร็วและมีศักยภาพสูงในการเรียนรู้ การจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพจึงถือเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต ปัจจุบันภาครัฐและทุกภาคส่วนให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดนโยบายและกฎหมายรองรับอย่างชัดเจน อาทิ พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ที่มุ่งส่งเสริมให้เด็กไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาแบบองค์รวมและการเรียนรู้ตลอดชีวิต นับเป็นก้าวสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตเด็กและระบบการศึกษาของประเทศ โดยเฉพาะระดับปฐมวัย ซึ่งเป็นช่วงวัยพื้นฐานของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย, 2562, : 3-5; พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4, 2562, :12) ในระดับสากล องค์การยูเนสโก และองค์การยูนิเซฟ ต่างย้ำว่า การลงทุนด้านการศึกษาปฐมวัยเป็น “การลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดของประเทศ” เนื่องจากเป็นช่วงเวลาทองของการพัฒนาสมองและการเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยจึงเป็นกลไกสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และสร้างความเสมอภาคทางสังคม สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ข้อที่ 4 ที่มุ่งให้ทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง (UNESCO, 2023,:14; UNICEF,2022, :9) ต่อมา กระทรวงศึกษาธิการได้ร่างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2568 ซึ่งมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการเล่น การลงมือปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน มุ่งพัฒนาเด็กให้เป็น “พลเมืองแห่งการเรียนรู้” ที่มีทักษะพื้นฐาน ทักษะชีวิต และการคิดวิเคราะห์ หลักสูตรดังกล่าวเชื่อมโยงกับพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ในการกำหนดแนวทางพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2568, :7-9) อย่างไรก็ตาม การขับเคลื่อนนโยบายและหลักสูตรไปสู่ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเด็กอย่างแท้จริง จำเป็นต้องอาศัยการบริหารงานระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานงบประมาณและทรัพยากร และการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารต้องเข้าใจเจตนารมณ์ของหลักสูตร สามารถแปลงเป้าหมายเชิงนโยบายให้เป็นรูปธรรมในการจัดการเรียนรู้จริง มีทักษะการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดสรรทรัพยากร และการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารจึงต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic Leader) ที่ใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย (Hallinger, 2018, : 56; Bush, 2020, :102) เมื่อพิจารณาในบริบทของอำเภอนิคมน้ำอ่าว จังหวัดระยอง ซึ่งเป็นพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และเป็นฐานอุตสาหกรรมสำคัญของประเทศ มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้โครงสร้างประชากรมีความหลากหลาย เด็กปฐมวัยจำนวนมากมาจากครอบครัวแรงงานในภาคอุตสาหกรรม ผู้ปกครองทำงานมีเวลาจำกัดในการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โรงเรียนจึงต้องทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการดูแล พัฒนา และส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กอย่างรอบด้านมากยิ่งขึ้น พบว่าสถานศึกษาปฐมวัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำนวน 11 โรงเรียน ยังเผชิญความท้าทายหลายด้านของการขยายตัวของชุมชนอุตสาหกรรมยังส่งผลกระทบต่อความต้องการสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาเพิ่มขึ้น ทั้งการพัฒนาหลักสูตร การนิเทศภายใน การประเมินพัฒนาการเด็ก การพัฒนาครู และการจัดสรรทรัพยากร ตลอดจนการสร้างร่วมมือกับผู้บริหารและชุมชน (รายงานโครงการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนิคมน้ำอ่าว,2567,:18) สถานศึกษาปฐมวัยยังประสบปัญหาด้านบุคลากรและงบประมาณ เช่น ครูไม่ครบชั้น ภาระงานธุรการสูง และข้อจำกัดด้านงบประมาณรายหัว ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการพัฒนาสภาพแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567, :24, พัทธกิจ โสติยาภาค และคณะ, 2561, : 77)

จากการทบทวนเอกสารพบว่างานวิจัยด้านการบริหารการศึกษามีส่วนใหญ่นำระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ขณะที่การศึกษาการบริหารงานระดับปฐมวัย โดยเฉพาะในบริบทพื้นที่อุตสาหกรรมหรือเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ยังมีจำนวนจำกัด และยังขาดการสังเคราะห์แนวทางที่สอดคล้องกับบริบทเศรษฐกิจและสังคมเฉพาะพื้นที่ จึงสะท้อนช่องว่างทางวิชาการที่ควรได้รับการศึกษาเพิ่มเติม ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารงานระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอนิคมน้ำอ่าว เพื่อสังเคราะห์แนวทางการบริหารที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยอย่างยั่งยืน และเป็นข้อมูลเชิงนโยบายในการยกระดับคุณภาพการศึกษาปฐมวัยในพื้นที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน (ภคพร เลิกนอก และเอกราช โยธิพัฒน์ เวช, 2564,:134)

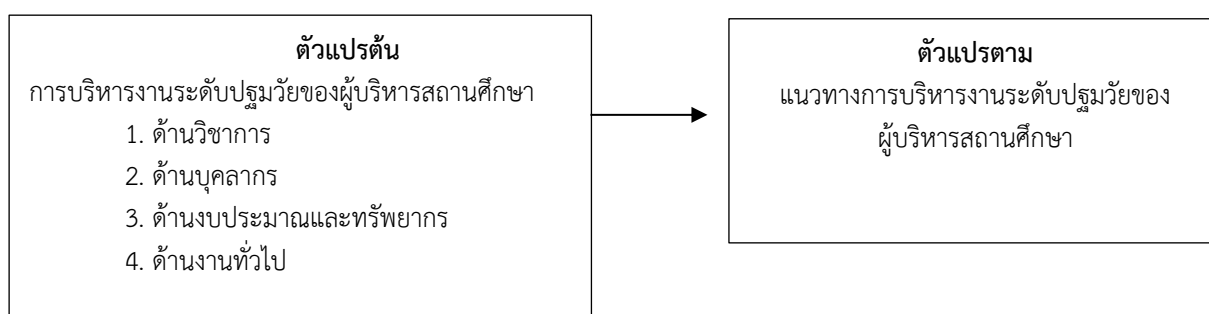
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มอำเภอนิคมน้ำจืด สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอนิคมน้ำจืด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวทางการบริหารงานระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ตามแนวทางยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของชาติ การวิจัยนี้พิจารณาการบริหารงานโรงเรียนใน 4 ด้านหลัก ซึ่งเป็นกรอบการบริหารมาตรฐานตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานบุคลากร 3) การบริหารงานงบประมาณและทรัพยากร 4) การบริหารงานทั่วไป

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ตามระยะการเก็บข้อมูล
2. กลุ่มประชากรที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ครูปฐมวัย ครูผู้สอนระดับปฐมวัยในกลุ่มอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 39 คน จาก 11 โรงเรียน เพื่อสำรวจความคิดเห็น
3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทางการบริหารงานระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา หรือมีความรู้ความสามารถที่เชี่ยวชาญทางการบริหารการศึกษาปฐมวัย จำนวน 5 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การบริหารงานระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารงานบุคลากร 3) ด้านการบริหารงานงบประมาณและทรัพยากร และ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ แนวทางการบริหารงานระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาของกลุ่มอำเภอนิคมน้ำจืด สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ ตำแหน่งงาน เพศ อายุ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานระดับ

ปฐมวีย์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน (1) การบริหารงานวิชาการ (2) การบริหารงานบุคลากร (3) การบริหารงานงบประมาณ (4) การบริหารงานทั่วไป มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1993: 247) ช่วยวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานระดับปฐมวีย์ผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างชัดเจนและมีความแม่นยำ โดยสามารถเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากได้สะดวกและนำไปวิเคราะห์ทางสถิติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารงานการศึกษาปฐมวีย์ของผู้บริหารสถานศึกษา การสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยจำแนกประเด็นตามแนวคิดของ Braun & Clarke (2006) ในการระบุธีมหลักของข้อมูล

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานระดับปฐมวีย์ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป รวมทั้งศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือวิจัย จากนั้นนำมากำหนดกรอบแนวคิดที่จะใช้ในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ

5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และ วัตถุประสงค์ ความถูกต้องเหมาะสมของภาษาการใช้ถ้อยคำของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ได้มาของผู้เชี่ยวชาญได้แก่ คณาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 1 คน ศึกษาในเทศก์สำนักการศึกษา จำนวน 1 คน และผู้อำนวยการศึกษา จำนวน 1 ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 1.00

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูผู้สอน ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

8. นำแบบสอบถามที่ได้มา หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับโดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .81

9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

10. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือของแบบสัมภาษณ์

11. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ และดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยถึงผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสระยอง เขต 1 และโรงเรียนทั้ง 11 แห่งในกลุ่มอำเภอ นิคมพัฒนา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาโดยใช้ Google Form จำนวน 39 คน

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูปฐมวีย์ในโรงเรียนทั้ง 11 แห่ง รวมจำนวน 39 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสระยอง เขต 1 ด้วยการส่งแบบสอบถามและติดตามแบบสอบถามจากสถานศึกษาต่างๆ ด้วยตนเอง เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับมาครบทั้ง 39 คน คิดเป็นร้อยละ 100

3. ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า โดยผู้ตอบจะได้รับคำถามเช่นเดียวกัน และในลำดับขั้นตอนเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ถามถามได้ตรงประเด็นที่ต้องการ ไม่ออกนอกเรื่อง ไม่เกินขอบเขตที่กำหนดไว้ และข้อมูลที่ได้รับสามารถนำมาประมวลผลได้ โดยมีขั้นตอนการสัมภาษณ์ คือ กำหนดเวลาในการสัมภาษณ์ 15-20 นาที และนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เตรียม

อุปกรณ์จัดบันทึกให้เหมาะสมกับสถานการณ์ แนะนำตัวเอง และสร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเอง บอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ ป้อนคำถามเหมาะสมกับเวลา และทำการบันทึก

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และอายุของครูปฐมวัย ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภออินทพรวิสัย ใช้การหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของ Best (1997: 190)
3. วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มอำเภออินทพรวิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 โดยวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากแบบสอบถามที่ได้เก็บรวบรวมจากกลุ่มประชากร จำนวน 39 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และประสบการณ์ในการสอนระดับปฐมวัย โดยใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	0	0.00
1.2 หญิง	39	100.0
รวม	39	100.
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 25 ปี	3	7.7
2.2 25–34 ปี	20	51.3
2.3 35–44 ปี	10	25.6
2.4 45–54 ปี	6	15.4
2.5 55 ปีขึ้นไป	0	0.0
รวม	39	100.0
3. ประสบการณ์สอนระดับปฐมวัย		
3.1 ต่ำกว่า 5 ปี	16	40.1
3.2 5–9 ปี	10	26.6
3.3 10–14 ปี	8	20.5
3.4 15 ปีขึ้นไป	5	12.8
รวม	39	100

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเป็นเพศหญิง จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25–34 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 51.3 รองลงมาคือ อายุ 35–44 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 25.6 และอายุ 45–54 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 ตามลำดับ ขณะที่อายุต่ำกว่า 25 ปี มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7

เมื่อพิจารณาประสบการณ์ในการสอนระดับปฐมวัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 40.1 รองลงมาคือ ประสบการณ์ 5–9 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 26.6 ประสบการณ์ 10–14 ปี จำนวน

8 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 และประสบการณ์ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มอำเภอนิคมนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ได้หาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางและรายด้าน แปลความหมายผลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแนวทางการบริหารงานระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มอำเภอนิคมนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

(N = 39)

การบริหารงานระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา		ระดับการปฏิบัติ			อันดับ
		μ	σ	ระดับ	
1	การบริหารด้านวิชาการ	4.77	0.43	มากที่สุด	1
2	การบริหารด้านบุคลากร	4.66	0.49	มากที่สุด	2
3	การบริหารด้านงบประมาณและทรัพยากร	4.63	0.53	มากที่สุด	3
4	การบริหารงานทั่วไป	4.45	0.62	มาก	4
ภาพรวม		4.62	0.52	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การบริหารงานระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.52$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารด้านวิชาการ ($\mu = 4.77$, $\sigma = 0.43$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การบริหารด้านบุคลากร ($\mu = 4.66$, $\sigma = 0.49$) และ การบริหารด้านงบประมาณและทรัพยากร ($\mu = 4.63$, $\sigma = 0.53$) ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ส่วนการบริหารงานทั่วไป มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น แม้ภาพรวมจะอยู่ในระดับมาก แต่สะท้อนให้เห็นว่าระบบงานสนับสนุน งานธุรการ และการประสานความร่วมมือยังเป็นประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำข้อค้นพบดังกล่าวไปใช้เป็นกรอบในการกำหนดประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อสืบค้นแนวทางการบริหารที่สามารถตอบสนองต่อจุดอ่อนที่ค้นพบได้อย่างตรงประเด็น และนำไปสู่ข้อเสนอเชิงปฏิบัติที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์รองรับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารงานระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มอำเภอนิคมนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การบริหารงานระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม ผลการวิเคราะห์ พบว่า การบริหารงานระดับปฐมวัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.52$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านวิชาการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านบุคลากรและด้านงบประมาณและทรัพยากร ส่วนด้านงานทั่วไปมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับ “คุณภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้” เป็นแกนหลักของการบริหารงานระดับปฐมวัย โดยเฉพาะการกำกับ ติดตาม และสนับสนุนให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา เพียงแข (2564, : 85–87) ที่ชี้ให้เห็นว่าบทบาทของผู้บริหารในฐานะผู้นำทางวิชาการ โดยเฉพาะการนิเทศภายใน การติดตามการจัดการเรียนรู้ และการประเมินพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่อง เป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย ในขณะเดียวกัน การที่ด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงรองลงมา สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารตระหนักว่าคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยขึ้นอยู่กับ “คุณภาพครู” ในฐานะผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้และดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด ผู้บริหารจึงมุ่งเน้นการให้คำปรึกษา การสนับสนุน และการพัฒนาศักยภาพครูอย่างต่อเนื่อง แนวโน้มดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของภคพร เลิกนอก และเอกราช โยธิพัฒน์เวช (2564, : 132–135) ที่เสนอว่าการพัฒนาครูที่เชื่อมโยงกับการปฏิบัติงานจริงในห้องเรียนจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม แม้ภาพรวมการบริหารงานระดับปฐมวัยจะอยู่ในระดับสูง แต่การที่ด้านงานทั่วไปมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น อาจสะท้อนข้อจำกัดของงานสนับสนุนที่มีขั้นตอนด้านธุรการและระบบสารสนเทศที่หลากหลาย ซึ่งต้องอาศัยบุคลากรและระบบการจัดการที่มีความพร้อมและต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนางานทั่วไปเชิงระบบทำได้ยากกว่าเมื่อเทียบกับการขับเคลื่อนงานวิชาการและการพัฒนาครู

2. ด้านวิชาการ ผลการวิเคราะห์พบว่าการบริหารงานด้านวิชาการมีระดับการปฏิบัติสูงสุด ซึ่งสะท้อนความเข้มแข็งของผู้บริหารสถานศึกษาในบทบาท “ผู้นำทางวิชาการ” โดยมุ่งกำหนดทิศทางการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย กำกับ ติดตาม และนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูอย่างต่อเนื่อง รวมถึงให้ความสำคัญกับการประเมิน

พัฒนาการเด็กและการใช้ข้อมูลเพื่อปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวคิดของทิตินา แชมมณี (2564, :54–56) ที่เสนอว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรทำหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการ และใช้กระบวนการนิเทศ ติดตาม และสะท้อนผลการเรียนรู้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยเชิงคุณภาพสะท้อนว่า แม้สถานศึกษาจะสามารถนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้ แต่กระบวนการพัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษายังขาดความเป็นระบบและความต่อเนื่อง โดยมักเน้นการจัดประสบการณ์รายวันมากกว่าการวิเคราะห์ข้อมูลพัฒนาการเด็กและผลการจัดการเรียนรู้เพื่อนำมาปรับปรุงหลักสูตรอย่างเป็นขั้นตอน ดังนั้น การยกระดับการบริหารงานด้านวิชาการในระยะยาวควรมีกลไกการพัฒนาหลักสูตรเชิงระบบ เช่น การกำหนดกรอบการทบทวนหลักสูตร การประชุมสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน และการใช้ข้อมูลพัฒนาการเด็กเป็นฐานในการตัดสินใจทางวิชาการ เพื่อให้การบริหารงานด้านวิชาการนำไปสู่การเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรและความยั่งยืนของคุณภาพการศึกษาปฐมวัย

3. ด้านบุคลากร ผลการวิเคราะห์พบว่าการบริหารงานด้านบุคลากรอยู่ในระดับมากที่สุด อธิบายได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการกำกับดูแล การให้คำปรึกษา และการสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากครูเป็นผู้ที่มีบทบาทโดยตรงต่อคุณภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการพัฒนาเด็กปฐมวัย ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวคิดทักษะผู้บริหารของ Katz (1974, :91–93) ที่ระบุว่าผู้บริหารต้องใช้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์และทักษะเชิงแนวคิดในการสร้างแรงจูงใจ ความร่วมมือ และการพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยเชิงคุณภาพสะท้อนว่า การพัฒนาครูในบางบริบทยังมีลักษณะ “เน้นกิจกรรม” เช่น การเข้าร่วมอบรมตามโอกาส มากกว่าการพัฒนาเชิงระบบที่เชื่อมโยงกับสมรรถนะครูและการปฏิบัติงานจริงในห้องเรียน ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของภคพร เลิกนอก และเอกราช โยธิพัฒน์เวช (2564, : 136–138) ที่ชี้ว่าการพัฒนาครูที่ไม่เชื่อมโยงกับบริบทการจัดการเรียนรู้จริงมักไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพอย่างยั่งยืน ดังนั้น การบริหารงานด้านบุคลากรควรพัฒนาไปสู่ระบบพัฒนาครูที่มีความต่อเนื่อง ติดตามผลได้ และเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงานจริง เช่น การพัฒนาแบบ job-embedded การทำ PLC เพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียน และการนิเทศแบบโค้ช

4. ด้านงบประมาณและทรัพยากร ผลการวิเคราะห์พบว่าการบริหารงานด้านงบประมาณและทรัพยากรอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนว่าผู้บริหารมีการวางแผน จัดสรร และควบคุมการใช้งบประมาณภายใต้หลักความคุ้มค่า ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วม โดยมุ่งสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับช่วงวัยของเด็กปฐมวัย อย่างไรก็ตาม ผลเชิงคุณภาพสะท้อนข้อจำกัดเชิงโครงสร้าง เช่น ข้อจำกัดด้านวงเงินงบประมาณและความยืดหยุ่นในการใช้งบประมาณในบางบริบท ซึ่งอาจทำให้การตอบสนองความต้องการด้านทรัพยากรไม่เต็มศักยภาพ ประเด็นนี้สอดคล้องกับแนวคิดระบบราชการของ Weber (1947, : 112–115) ที่เน้นการยึดกฎระเบียบและการตรวจสอบได้เพื่อความโปร่งใส แต่อาจจำกัดความคล่องตัวในการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมกับบริบทเฉพาะของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับพิทักษ์ โสตถีวิทยาภัก และคณะ (2561, : 76–78) ที่พบว่าข้อจำกัดด้านงบประมาณเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยในหลายพื้นที่

5. ด้านงานทั่วไปผลการวิเคราะห์ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานด้านงานทั่วไปอยู่ในระดับมาก แต่ต่ำกว่าด้านอื่น ซึ่งสะท้อนว่างานทั่วไปเป็นงานสนับสนุนที่มีภาระหลากหลาย และเกี่ยวข้องกับงานธุรการ ระเบียบ และระบบสารสนเทศที่ต้องอาศัยความพร้อมของบุคลากรและระบบงานที่ต่อเนื่อง ผลการวิจัยเชิงคุณภาพชี้ว่า ผู้บริหารควรจัดระบบงานธุรการและสารสนเทศให้เป็นระบบ ลดภาระงานที่ไม่จำเป็นของครู และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีหรือแพลตฟอร์มออนไลน์ในการจัดเก็บและใช้ข้อมูลพัฒนาการเด็ก เพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการสื่อสารกับผู้ปกครอง ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ Hallinger (2018, :58–60) และ Bush (2020, : 101–103) ที่เสนอว่าผู้บริหารควรสร้างระบบสนับสนุนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ลดภาระงานที่ไม่จำเป็นของครู และขยายความร่วมมือกับชุมชนเพื่อความยั่งยืนของสถานศึกษา

6. ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารงานระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มอำเภอนิคมน้ำอ่าว สงขลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1 พบว่า ผลเชิงคุณภาพสังเคราะห์แนวทางการบริหารทั้ง 4 ด้าน และย้ำว่าการบริหารปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพต้องยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง บูรณาการงานวิชาการ บุคลากร งบประมาณ และงานทั่วไปให้เชื่อมโยงสนับสนุนกัน และมุ่งสร้างระบบการทำงานที่เป็นมาตรฐาน ไม่ขึ้นกับตัวบุคคล พร้อมเปิดพื้นที่ให้ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง แนวทางดังกล่าวช่วยอธิบายคะแนนเชิงปริมาณที่สูงในด้านวิชาการ/บุคลากร และสะท้อนสาเหตุของคะแนนที่ต่ำกว่าในบางตัวชี้วัด เช่น ความไม่ต่อเนื่องของการพัฒนาหลักสูตรเชิงระบบ และความท้าทายด้านงานธุรการ/สารสนเทศ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ สำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้และการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) การบริหารระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาด้านวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการวางแผนและพัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษาให้เป็นระบบและต่อเนื่อง โดยนำข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการเด็กมาใช้ในการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยและสนับสนุนการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

2) การบริหารระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาด้านบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการวางระบบการพัฒนาครูปฐมวัยให้มีความชัดเจนและต่อเนื่องโดยเชื่อมโยงการพัฒนาวิชาชีพกับสมรรถนะครูและการปฏิบัติงานจริงในห้องเรียน พร้อมทั้งติดตามและประเมินผลการนำความรู้ไปใช้ เพื่อยกระดับศักยภาพครูและคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และสามารถตอบสนองต่อพัฒนาการและความต้องการของเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม

3) การบริหารระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาด้านงบประมาณและทรัพยากร ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ และทรัพยากรที่จำเป็นต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยอย่างเพียงพอ แม้อยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่ายังมีข้อจำกัดด้านความเพียงพอและความครอบคลุมของการจัดสรรทรัพยากรในบางบริบท ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับวางแผนและจัดสรรงบประมาณด้านสื่อ อุปกรณ์ และทรัพยากรการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการตามพัฒนาการของเด็กปฐมวัย โดยเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการและติดตามการใช้ทรัพยากรอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การใช้งบประมาณเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ

4) การบริหารระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาด้านทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบงานธุรการด้านปฐมวัยให้มีความชัดเจนและทันสมัย โดยบูรณาการการใช้ระบบสารสนเทศในการจัดเก็บและบริหารจัดการข้อมูล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน สนับสนุนการตัดสินใจเชิงบริหาร และเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างเป็นระบบ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานระดับปฐมวัยในเชิงลึก เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กร หรือการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่ออธิบายความแตกต่างของผลการบริหารงานในแต่ละบริบทได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2) ควรขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังพื้นที่หรือสังกัดอื่นที่มีบริบทแตกต่างกัน เช่น สังกัดท้องถิ่น หรือสังกัดเอกชน เพื่อเปรียบเทียบแนวทางการบริหารงานระดับปฐมวัยและเพิ่มความครอบคลุมของผลการวิจัย

3) ควรใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการหรือการวิจัยเชิงพัฒนา เพื่อทดลองและพัฒนาารูปแบบการบริหารงานระดับปฐมวัยที่เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษา และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

- ชุติมาพร เขาวนไว. (2562). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา. วิทยานพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ภคพร เล็กนอก, และ เอกราช โยธิพัฒน์เวช. (2564). แนวทางการพัฒนาครูปฐมวัยโดยใช้การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์, 15(2), 120–135.
- พิทักษ์ โสตถิยาภาค, และคณะ. (2561). ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย. วารสารการบริหาร การศึกษา, 14(1), 45–60.
- สุพัตรา เพียงแซ. (2564). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย. วารสารการบริหารการศึกษาไทย, 18(1), 80–95.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). รายงานสถานการณ์การจัดการศึกษาปฐมวัย ปีงบประมาณ 2567. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). รายงานการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- รายงานโครงการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอเนินคมพัฒนา. (2567). รายงานผลการดำเนินงานการพัฒนาเด็กปฐมวัยในพื้นที่อุตสาหกรรม. ระยอง: ที่ว่าการอำเภอเนินคมพัฒนา.
- พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562. (2562). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 136 ตอนที่ 56 ก, หน้า 1–16.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (2562). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก, หน้า 49–53
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2561. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. Qualitative Research in Psychology, 3(2), 77–101.
- Bush, T. (2020). Educational leadership and management: Theory, policy, and practice. London: SAGE Publications.
- Hallinger, P. (2018). Bringing instructional leadership into focus: A review of empirical research. Educational Administration Quarterly, 54(4), 1–35.
- Katz, R. L. (1974). Skills of an effective administrator. Harvard Business Review, 52(5), 90–102.
- Weber, M. (1947). The theory of social and economic organization. New York: Oxford University Press.
- UNESCO. (2023). Global report on early childhood care and education. Paris: UNESCO Publishing.
- UNICEF. (2022). Early childhood development overview report. New York: UNICEF.